

Piotr Giziński

Zakład Historii Średniowiecza Polski i Nauk Pomocniczych Historii
Instytut Historii
Uniwersytet Gdański
e-mail: piotr_gizinski@wp.pl

Charakterystyka i opracowanie zbioru archiwalnych negatywów w Bibliotece Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku*

Abstrakt: Celem artykułu jest przedstawienie metody opracowania zbioru archiwalnych negatywów Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Gdańsku przez Bibliotekę Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Zostały opisane własne doświadczenia z prac nad materiałem fotograficznym oraz wymienione problemy, z jakimi zetknęli się pracownicy Biblioteki. W badaniach zastosowano metodę doświadczalną. Doświadczenia te mogą posłużyć do wypracowania własnych metod i nakłonienia bibliotekarzy do opracowania zbiorów fotograficznych w swoich bibliotekach. Projekt digitalizacji fotografii spotkał się z ogromnym zainteresowaniem ze strony użytkowników Biblioteki. Przystępując do skanowania materiałów, należy liczyć się z wystąpieniem licznych problemów logistycznych (np. zorganizowanie pracowni), finansowych (np. zakup skanera, materiałów) oraz metodologicznych. Konieczne jest dokładne zewidencjonowanie fotografii, aby na końcu móc je udostępnić użytkownikom czytelnicy. Przyczyni się to do lepszego poznania historii uczelni i jej wpływu na rozwój sztuki w regionie, może także wpłynąć na podniesienie prestiżu placówki naukowej. Opracowywanie fotografii jest zadaniem interesującym, a jednocześnie trudnym, wymagającym od badacza dużo pokory, poświęcenia i cierpliwości.

Słowa kluczowe: Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku. Biblioteka. Czesław Bojarski. Digitalizacja. Fotografia. Gdańsk. Negatyw. Opracowanie. Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych w Gdańsku. Witold Węgrzyn. Józefa Wnukowa

* Artykuł jest rozszerzoną wersją tekstu: Giziński, P. (2017). Garść doświadczeń z opracowywania zbioru archiwalnych negatywów Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Gdańsku, przechowywanych w bibliotece Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. *Biblioteka i Edukacja. Elektroniczne Czasopismo Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie*, (12), s. 1–8.

W 1945 r. grupa artystów przybyłych z Warszawy – Janusz Strzałecki, Krystyna Łada-Studnicka, Juliusz Studnicki, Józefa Wnukowa, Jacek Żuławski, Hanna Żuławska i Marian Wnuk – założyła w Sopocie Państwowy Instytut Sztuk Plastycznych (Kal, 2012, s. 35). 15 października 1945 r. miała miejsce inauguracja pierwszego roku akademickiego. W grudniu 1945 r. nazwę Uczelni zmieniono na Państwową Wyższą Szkołę Sztuk Pięknych, a później przemianowano na Państwową Wyższą Szkołę Sztuk Plastycznych w Gdańsku (dalej: PWSSP). W roku 1954 siedziba Uczelni została przeniesiona z Sopotu do zabytkowego gmachu Wielkiej Zbrojowni w Gdańsku, w której mieści się do dziś. W 1996 r. na mocy *Ustawy z dnia 4 lipca 1996 r. o zmianie nazw niektórych wyższych szkół artystycznych* Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych w Gdańsku otrzymała nazwę Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku (*Ustawa*, 2017).

Z dawnej PWSSP wywodzili się artyści młodego pokolenia, którzy, szkoląc się pod okiem wybitnych mentorów, takich jak Józefa Wnukowa, Franciszek Duszeńko, Edmund Homa czy Ryszard Semka, pozostawili po sobie ślad w trójmiejskiej przestrzeni i okolicach. Przykładem może być solidaryca Jerzego Janiszewskiego z lat osiemdziesiątych XX w. (Florczak, 2017, s. 66–71) czy mural autorstwa Feliksy Dziewanowskiej na sopockim przystanku kolejki miejskiej (*Archiwum Akademii*; Giziński). Absolwenci Uczelni także i dzisiaj potwierdzają wysoki poziom kształcenia, o czym można się przekonać, przeglądając stronę internetową Akademii i liczne uczelniane publikacje.

Dzieje szkoły od początku jej istnienia były na bieżąco dokumentowane w postaci zdjęć i na papierze. Do tej pory udało się zebrać i zabezpieczyć ponad 60 tysięcy unikatowych fotografii oraz ponad 50 metrów bieżących akt PWSSP z lat 1946–1991. Największą popularnością cieszy się zbiór fotografii historycznych PWSSP, obecnie przechowywany w magazynie Biblioteki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Pierwotnie zbiór ten znajdował się w posiadaniu Wydziału Rzeźby i Intermediów Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, przy którym funkcjonowała pracownia fotografii. Niedostateczne warunki przechowywania i zaniedbywanie zbiorów skłoniły pracownika archiwum uczelnianego do interwencji i przejęcia w 2014 r. całości zbiorów historycznych fotografii PWSSP. W roku 2017, w wyniku zmian struktury organizacyjnej ASP archiwum zostało przyłączone do Biblioteki Akademii Sztuk Pięknych. Dzięki temu zbiory archiwalne, również kolekcje zdjęć, mogą być wykorzystywane przez większą liczbę użytkowników, w tym pracowników dydaktycznych Akademii Sztuk

Pięknych w Gdańsku i studentów. Kopie fotografii stanowią materiał ilustracyjny np. podczas inauguracji roku akademickiego i obchodów święta Uczelni oraz w publikacjach wydawanych przez ASP. Systematycznie są udostępniane w internecie, na stronie zbrojowniasztuki.pl. Należy również wspomnieć o tegorocznej wystawie „Kadry zapisane w pamięci. Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku w obiektywie Witolda Węgrzyna”, na której zostały zaprezentowane fotografie pochodzące ze zbiorów Biblioteki.

Wraz z przejęciem zbiorów z Wydziału Rzeźby i Intermediów w 2014 r., rozpoczęło się ich opracowywanie. Na temat trudności dotyczących badań źródeł fotograficznych pisał brytyjski historyk Peter Burke w książce *Naoczność. Materiały wizualne jako źródła historyczne*. Autor omówił problemy związane z opracowywaniem fotografii, podał również skuteczne rozwiązania niektórych problemów badawczych (Burke, 2012, s. 19).

Opracowywanie fotografii to wciąż aktualny temat w środowisku bibliotekarzy i archiwistów. W ostatnim czasie został on szczegółowo przedstawiony przez Marlenę Jabłońską w monografii *Dokumentacja specjalna w archiwach. Opis tradycyjny i komputerowy* (Jabłońska, 2011). Autorka wskazuje, że oprócz tradycyjnych pomocy informacyjnych, takich jak: księgi inwentarzowe, karty inwentarzowe, katalogi czy indeksy, w archiwach coraz częściej wykorzystuje się komputerowe bazy danych zastępujące tradycyjne pomoce archiwalne. Warunkiem udanej komputeryzacji archiwów jest standaryzacja opisu, ujednoczenie norm i przepisów (Jabłońska, 2011, s. 11). Dawniej w przypadku dokumentacji fotograficznej sporządzana była karta inwentarzowa dla każdej fotografii, składająca się z ośmiu następujących podpól: nazwa archiwum, nazwa zespołu, sygnatury, opis zdjęcia, daty wydarzenia, autor fotografii, daty wykonania, rozmiar negatywu, ewentualnie informacje o publikacjach (Jabłońska, 2011, s. 62). Obecnie w archiwach państwowych obok opisu tradycyjnego istnieją elektroniczne bazy danych, jak FOTO, FOTOGRAFIE czy FOTOSKAN. Różnica między nimi wynika głównie z pełnionych funkcji, a także z przeznaczenia i wykorzystania (Jabłońska, 2011, s. 113). Zagadnienie stanu badań nad opracowaniem zasobu fotograficznego analizowała też Kamila Biernat w artykule *Stan badań nad dokumentacją fotograficzną w archiwach*, opublikowanym w 2015 r. w kwartalniku „Archiwista Polski”.

W 2006 r. została ogłoszona *Decyzja nr 8 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 24 kwietnia 2006 r. w sprawie wprowadzenia wskazówek metodycznych dotyczących zasad opracowania foto-*

grafii w archiwach państwowych. Regulacje w tej kwestii przygotowały takie instytucje, jak Narodowe Archiwum Cyfrowe, Ośrodek KARTA czy Narodowy Instytut Audiowizualny, na którego stronie internetowej zamieszczono *Katalog Dobrych Praktyk Digitalizacji Materiałów Archiwalnych*. Dotyczy on w szczególności dokumentacji aktowej, fotograficznej, kartograficznej i ikonograficznej. Badania przeprowadzone przez Piotra Gizińskiego na archiwach społecznych w części województwa pomorskiego pokazują, że w każdym z badanych archiwów społecznych i organizacji pozarządowych inaczej podchodzi się do opisywania i katalogowania fotografii¹. Raport wykazuje, że na tle innych materiałów archiwalnych aktowych to właśnie zbiorów fotograficznych jest najwięcej.

Wspomniany zbiór fotografii trafił do Biblioteki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku w 2017 r., częściowo uporządkowany przez archiwistę uczelnianego i wciąż opracowywany. Zajmuje się tym archiwista będący pracownikiem Biblioteki. Obecnie zbiór ten liczy ponad 60 tysięcy klitek negatywów z lat 1947–2007. Zdjęcia można podzielić na kilka tematów. Największą grupę stanowią te przedstawiające poszczególne pracownie i studentów w czasie zajęć (fot. 1). Na kliszach uwiecznione zostały również ważne wydarzenia z dziejów Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych (fot. 2) i liczne wystawy organizowane na Uczelni (fot. 3).

Fot. 1. Student przy pracy w pracowni rzeźby prof. Franciszka Duszeńki (1969)

Źródło: Fot. Witold Węgrzyn, sygn. I/43/9.

¹ Pełny raport zawierający wyniki przeprowadzonego badania można znaleźć pod adresem: <http://sap.archiwapomorskie.pl/> w zakładce „Nasze publikacje”: Ekspertyza sytuacji archiwów społecznych w województwie pomorskim [dostęp: 19.06.2018].

Fot. 2. Wizyta żony prezydenta Francji, Anne-Aymone Giscard d'Estaing w PWSSP (1975)

Źródło: Fot. Witold Węgrzyn, sygn. II/297/9.

Fot. 3. Akt męski autorstwa prof. Adama Smolany (1962)

Źródło: Fot. Zygmunt Szymoniak, sygn. X/81/147.

W albumach można obejrzyć zdjęcia z posiedzeń Rady Senatu, Rad Wydziałów (fot. 4; por. też fot. 5), z wizyt znanych osób, które odwiedziły Uczelnię, plenerów, egzaminów wstępnych (fot. 6) itp. Oddzielnie opracowano zbiór zawierający prace dyplomowe studentów. Dużą popularnością cieszą się portrety dydaktyków i zdjęcia przedstawiające charakterystyczne wystroje pracowni.

Fot. 4. Zdjęcie grupowe po zakończeniu posiedzenia Rady Wydziału (1970)

Źródło: Fot. Witold Węgrzyn, sygn. II/304/8.

Fot. 5. Od lewej: prof. Kazimierz Śramkiewicz, prof. Władysław Jackiewicz, prof. Jerzy Zabłocki, prof. Włodzimierz Łajming, prof. Bohdan Borowski, prof. Roman Usarewicz; w tle Katownia – Muzeum Bursztynu w Gdańsku (1980)

Źródło: Fot. Witold Węgrzyn, sygn. II/248/9.

Fot. 6. Przegląd prac kandydatów na studia podczas egzaminu wstępnego. Od lewej: prof. Krzysztof Gliszczyński, prof. Kiejstut Bereźnicki, prof. Jerzy Krechowicz, prof. Włodzimierz Łajming, w tle prof. Maria Targońska (lata osiemdziesiąte XX w.)
Źródło: Fot. Witold Węgrzyn, sygn. II/287/4.

Do rzadkości należą zdjęcia wykonane podczas juwenaliów PWSSP czy prezentujące działalność teatru studenckiego CO TO. Warto też zwrócić uwagę na kolekcję fotografii z międzynarodowego pleneru malarskiego „FART” z roku 1972 (fot. 7).

Fot. 7. Plener malarski studentów szkół plastycznych krajów nadbałtyckich „FART 72” (1972)

Źródło: Fot. Witold Węgrzyn, sygn. I/120/8.

Fotografie wchodzące w skład omawianego zbioru odzwierciedlają nie tylko życie szkoły, ale także życie poza murami Uczelni. Wymienić tu można np. dekorowanie przez artystów malarzy i rzeźbiarzy odbudowanych po II wojnie światowej kamienic Głównego Miasta Gdańska (fot. 8 i 9) czy kolekcję dokumentującą strajk uczelni wyższych w Polsce w grudniu 1981 r., w którym wzięli udział pracownicy PWSSP (fot. 10 i 11). Zachowało się też dużo zdjęć przedstawiających pochody pierwszomajowe w Gdańsku (fot. 12).

Fot. 8. Widok z rusztowania na zniszczony Gdańsk (lata pięćdziesiąte XX w.)
Źródło: Fot. Zygmunt Szymoniak, sygn. X/46/358.

Fot. 9. Prof. Teresa Pągowska i prof. Stanisław Teisseyre podczas prac nad tworzeniem polichromii na kamienicach przy ul. Długiej w Gdańsku (lata pięćdziesiąte XX w.)
Źródło: Fot. Zygmunt Szymoniak, sygn. X/46a/369.

Fot. 10. Strajk okupacyjny szkół wyższych (1981)

Źródło: Fot. Witold Węgrzyn, sygn. II/245/1.

Fot. 11. Strajk okupacyjny szkół wyższych (1981)

Źródło: Fot. Witold Węgrzyn, sygn. II/245/3.

Fot. 12. Przedstawiciele PWSSP w pochodzie pierwszomajowym (lata siedemdziesiąte XX w.)

Źródło: Fot. Witold Węgrzyn, sygn. I/103/8.

Twórcami poszczególnych kolekcji fotograficznych byli zatrudnieni przez PWSSP fotograficy: Czesław Bojarski, Witold Węgrzyn i Anna Okońska-Węsióra. W zbiorach znalazły się również kolekcje prywatne, których autorami byli pracownicy PWSSP. Zdecydowanie najwięcej zdjęć jest autorstwa W. Węgrzyna. To dzięki jego staraniom i według jego koncepcji w budynku Małej Zbrojowni, mieszczącej się przy Placu Wałowym w Gdańsku, powstała nowoczesna, funkcjonalna i dobrze wyposażona pracownia fotografii (*Archiwum Akademii*; Giziński).

Witold Węgrzyn urodził się 15 maja 1945 r. w Wąbrzeźnie. Był absolwentem fotografii Państwowego Liceum Technik Plastycznych w Gdyni-Orłowie. W roku 1968 został zatrudniony w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Gdańsku jako technik fotograf. W 1976 r. został kierownikiem Zakładu Fotografii. W 1999 r. powołano go na kierownika Wyższego Studium Fotografii w ASP w Gdańsku. W latach 2002–2008 pełnił funkcję kierownika Katedry Mediów na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. W 2010 r. przeszedł na emeryturę, lecz nadal aktywnie bierze udział w życiu Uczelni (Giziński)².

² Pełny biogram Witolda Węgrzyna znajduje się pod adresem: <http://zbrojowniasztuki.pl/pracownice-i-pracownicy/byle-dydaktyczki-i-byli-dydaktycy/witold-wegrzyn,727> [dostęp: 19.06.2018].

Zachowane zbiory fotograficzne PWSSP w Gdańsku w 70% mają postać czarno-białych negatywów i stykówek, pozostałe to głównie negatywy kolorowe z lat 1994–2007 i czarno-białe odbitki z negatywu. Albumowi z negatywami towarzyszą albumy z wywołanymi stykówkami.

Opracowywanie fotografii w Akademii Sztuk Pięknych trwa od 2014 r. Celem jest zabezpieczenie, sklasyfikowanie, zewidencjonowanie i ostatecznie udostępnienie całego zespołu fotografii użytkownikom Biblioteki³.

Po wstępnym rozpoznaniu fotografie zostały podzielone tematycznie, z zachowaniem pierwotnego układu negatywów. Wyłoniono m.in. kolekcje: „Pochody pierwszomajowe”, „Rady Wydziałów”, „Portrety pracowników”, „Inauguracja roku akademickiego”, „Wydarzenia”, „Plenery”, „Wystawy”. Następnie fotografie zostały opisane i zewidencjonowane według: sygnatury danego zdjęcia, opisu fotografii z uwzględnieniem osób występujących na zdjęciach, autora zdjęcia, daty wydarzenia, miejsca wykonania zdjęcia i nazwy kolekcji, do jakiej została przydzielona fotografia (por. tabela 1) (Giziński, 2017, s. 4).

Tabela 1. Przykładowa karta inwentarzowa

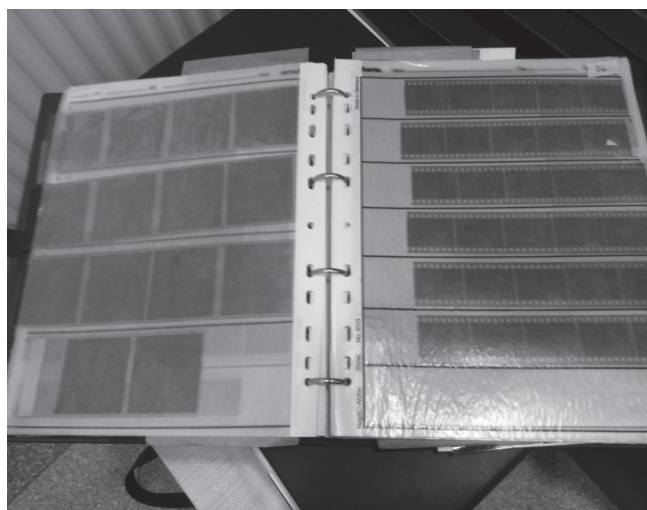
Lp.	Sygnatura	Opis fotografii	Autor	Data wydarzenia	Miejsce	Kolekcja	Uwagi
1	I/130/19	Juwenalia studenckie PWSSP. Na zdjęciu Wojciech Siemion ze studentami, obok prof. Józefa Wnukowa, prof. Hanna Żuławska	Witold Węgrzyn	1975	Gdańsk	Juwenalia	
2	I/130/20	Juwenalia studenckie PWSSP. Na zdjęciu Wojciech Siemion ze studentami, obok prof. Józefa Wnukowa, prof. Hanna Żuławska	Witold Węgrzyn	1975	Gdańsk	Juwenalia	
3	I/130/21	Juwenalia studenckie PWSSP. Na zdjęciu Wojciech Siemion ze studentami, obok prof. Józefa Wnukowa, prof. Hanna Żuławska	Witold Węgrzyn	1975	Gdańsk	Juwenalia	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie (Jabłońska, 2012, s. 63).

³ Poszczególne etapy opracowywania fotografii zostały szczegółowo opisane w artykule: (Giziński, 2017).

Duży wkład w prace nad opisem zdjęć miał W. Węgrzyn. Dzięki współpracy z nim udało się zidentyfikować większość osób i wydarzeń ujętych w kadrach.

Klische, jakie otrzymała Biblioteka Akademii Sztuk Pięknych, najczęściej były w całości zrolowane, owinięte w papier albo luzem wrzucone do pudełka. Ostatecznie zostały umieszczone w albumach przeznaczonych do archiwizacji negatywów, w specjalnych koszulkach niezawierających szkodliwych dla emulsji składników chemicznych. Stan zachowania negatywów jest dobry: brak wyraźnych śladów zniszczeń mechanicznych (przedarcia, zagięcia) i biologicznych (rozwój grzybów i bakterii).

Fot. 13. Album z zabezpieczonymi paskami negatywów

Źródło: Fot. P. Giziński.

Zeskanowane materiały zostały zabezpieczone na komputerze, a kopie nagrane na płytach CD-DVD i zapisane na dysku zewnętrznym. Wzorcowych kopii cyfrowych zdjęć nie poddaje się obróbce graficznej (kadrowaniu, czyszczeniu z pyłków, retuszowi, zmianom kontrastu i naświetlenia ekspozycji). Takie surowe materiały udostępnia się użytkownikowi.

Każde zdigitalizowane zdjęcie otrzymało własną sygnaturę. Poszczególne jej człony oznaczają kolejno: numer kolekcji, numer strony w albumie, który jest jednocześnie numerem folderu w komputerze, i numer klatki poszukiwanego zdjęcia. Na przykład XI/37/3 (Giziński, 2017, s. 5) oznacza kolekcję nr XI, stronę (folder) nr 37 i zdjęcie nr 3.

W tym wypadku jest to zdjęcie pt. *Egzamin wstępny na PWSSP w roku 1989* (fot. 14). Dzięki temu można szybko wyszukać zdjęcie i jeżeli istnieje taka potrzeba, ponownie zeskanować interesującą fotografię. Obecnie część inwentarza jest udostępniona w wersji elektronicznej na stronie internetowej ASP, w zakładce Biblioteka i Archiwum, podstrona Archiwum (*Archiwum fotograficzne*, cz. 1–3).

Fot. 14. Egzamin wstępny na PWSSP w roku 1989

Źródło: Fot. Witold Węgrzyn, sygn. XI/37/3.

Projekt digitalizacji zbioru negatywów PWSSP spotkał się z aprobatą władz Uczelni i użytkowników Biblioteki. Zdjęcia udostępniane są nieodpłatnie, w czytelni. Użytkownik, chcąc wykorzystać fotografię do własnych celów, musi uzyskać zgodę Rektora Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Następnie z użytkownikiem podpisywana jest umowa licencyjna. Licencjobiorca zobowiązuje się w niej do wykorzystania zdjęć do celów opisanych w podaniu skierowanym do Rektora, nieudostępniania ich innym podmiotom, wyraźnego eksponowania informacji o źródle pochodzenia fotografii, a także do wskazania autora zdjęcia. Wymagane jest również przedłożenie licencjodawcy do akceptacji podpisu pod wykorzystaną fotografią w terminie umożliwiającym stosowną akceptację przed drukiem i dalszym rozpowszechnianiem utworu.

W 2017 r. najczęściej wyszukiwanymi tematami były portrety i zdjęcia sytuacyjne pracowników dydaktycznych, w dalszej kolejności dzieła sztuki, sporadycznie zdjęcia z uroczystości odbywających się na Uczelni, pochodów pierwszomajowych i pracowni artystycznych. Ze zbiorów najliczniej korzystali dydaktycy ASP, następnie osoby z zewnątrz związane z instytucjami kultury, takimi jak: Państwowa Galeria Sztuki w Sopocie, Muzeum Okręgowe w Toruniu, studenci z Uniwersytetu

Gdańskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Fotografie archiwalne PWSSP zostały także wykorzystane podczas prac nad Gedanopedią – internetową encyklopedią Gdańska.

Rolą Biblioteki Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku jest dbanie o pamięć i historię Uczelni. Dzięki udostępnianiu części zdjęć w internecie udało się pozyskać dla Biblioteki ASP nowe kolekcje fotografii. Na początku 2018 r. przejęła ona kolejny duży zbiór negatywów autorstwa C. Bojarskiego – fotografa PWSSP w latach 1948–1967. Kolekcja ta jest w trakcie opracowywania i na tym etapie niewiele można o niej powiedzieć. Dydaktycy także przekazują swoje zbiory prywatne. Biblioteka może pochwalić się kolekcją zdjęć otrzymanych w darze od prof. Andrzeja Śramkiewicza, syna artysty malarza prof. Kazimierza Śramkiewicza. Do zasobów Biblioteki trafiła również kolekcja zdjęć i dokumentów po prof. F. Duszeńce i spuścizna prof. J. Wnukowej.

W internecie, na stronie zbrojowniasztuki.pl, na bieżąco publikowane są kopie cyfrowe zdjęć⁴. Nieoczekiwanie w proces identyfikacji i opis zdjęć zamieszczonych w sieci włączyły się osoby z zewnątrz: byli studenci i pracownicy PWSSP. Dzięki ich pomocy udało się określić tożsamość kilkunastu nowych osób powiązanych z Uczelnią oraz ustalić nowe miejsca i wydarzenia z historii Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Gdańsku.

W kwietniu 2018 r. Biblioteka ASP zorganizowała wystawę „Kadry zapisane w pamięci. Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku w obiektywie Witolda Węgrzyna”. Na wernisaż licznie przybyli byli pracownicy, absolwenci, osoby związane z Uczelnią. Była to dla nich sentymentalna podróż w przeszłość, a emocje towarzyszące zwiedzającym podczas tego wydarzenia pokazały, że wysiłek włożony w opracowywanie fotografii nie poszedł na marne.

Każda fotografia jest kawałkiem historii – rzeczywistości, która stała się metaforą minionych czasów, ludzi i nastrojów. Autorzy fotografii starali się pokazać ówczesną rzeczywistość w taki sposób, w jaki sami ją odbierali. Fotografie historyczne dawnej PWSSP ukazują uroki pracowni artystycznych, dynamikę sytuacji, reportaże z korekt prac, wernisaże wystaw, pracę dydaktyków, codzienne sytuacje, prawdziwe i spontaniczne. To wszystko sprawia, że fotografie stają się jeszcze bardziej atrakcyjne, rozbudzając wyobraźnię oglądających osób.

⁴ Przykłady zdjęć ze zbioru można obejrzeć na stronie Zbrojownia Sztuki: <http://zbrojowniasztuki.pl/w-obiektywie/wczoraj> (odczyt: 19.06.2018).

Literatura

- Archiwum Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Teczka osobowa: Witold Węgrzyn, sygn. W81.
- Archiwum Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Teczka osobowa: Dziewanowska Feliksa, sygn. Ds5/24
- Archiwum fotograficzne Witolda Węgrzyna cz. 1. W: *Katalogi*. Pobrane z: <http://asp.gda.pl/render-file/original/10125> (30.01.2018).
- Archiwum fotograficzne Witolda Węgrzyna cz. 2. W: *Katalogi*. Pobrane z: <http://asp.gda.pl/render-file/original/10126> (30.01.2018).
- Archiwum fotograficzne Witolda Węgrzyna cz. 3. W: *Katalogi*. Pobrane z: <http://asp.gda.pl/render-file/original/10127> (30.01.2018).
- Biernat, K. (2015). Stan badań nad dokumentacją fotograficzną w archiwach. *Archiwista Polski* (79), 61–74.
- Burke, P. (2012). *Naoczność. Materiały wizualne jako świadectwa historyczne*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Decyzja nr 8 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 24 kwietnia 2006 r. w sprawie wprowadzenia wskazówek metodycznych dotyczących zasad opracowania fotografii w archiwach państwowych. Pobrane z: <https://www.archiwa.gov.pl/pl/zarzadzanie-dokumentacja/prawo-archiwalne/akty-normatywne-naczelnego-dyrektora-archiw%C3%B3w-pa%C5%84stwowych> (30.10.2017).
- Florczak, R. (2017). Gdańska ASP w przestrzeni publicznej. *Akademia w Mieście*, (1), 66–71.
- Giziński, P. (2016). Ekspertyza sytuacji archiwów społecznych w województwie pomorskim. Pobrane z: <http://sap.archiwapomorskie.pl/wp-content/uploads/2016/09/raport-z-archiwistyki-spoecznej.pdf> (19.06.2018).
- Giziński, P. Witold Węgrzyn. W: *Zbrojownia Sztuki*. Pobrane z: <http://zbrojowniasztuki.pl/osoby/witold-wegrzyn,222> (30.10.2017).
- Giziński, P. (2017). Garść doświadczeń z opracowywania zbioru archiwalnych negatywów Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Gdańsku, przechowywanych w bibliotece Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. *Biblioteka i Edukacja. Elektroniczne Czasopismo Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie*, (12), 1–8. Pobrane z: <http://www.bg.up.krakow.pl/newbie/index.php/bie/issue/view/12> (30.01.2018).
- Jabłońska, M. (2011). *Dokumentacja specjalna w archiwach. Opis tradycyjny i komputerowy*. Toruń: Wydawnictwo Naukowe UMK.
- Kal, E. (2012). Akademia Sztuk Pięknych. W: B. Śliwiński (red.), *Encyklopedia Gdańska* (s. 35–37). Gdańsk: Fundacja Gdańska.

- Katalog z wystawy: Galeria FF-Forum Fotografii. (1998). *Sytuacje II. Ingerencje – interwencje. Witold Węgrzyn*. Łódź: Galeria FF.
- Robótka, H., Ryszewski, B., Tomczak, A. (1989). *Archiwistyka*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Ustawa z dnia 4 lipca 1996 r. o zmianie nazw niektórych wyższych szkół artystycznych. Pobrane z: <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19961000462> (30.10.2017).
- W obiektywie. W: *Zbrojownia Sztuki*. Pobrane z: <http://zbrojowniasztuki.pl/alma-mater/w-obiektywie> (30.10.2017).
- Zarządzenie nr 17 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z 30 czerwca 1969 r. w sprawie archiwalnego opracowania zasobu fotografii. Pobrane z: <http://adacta.archiwa.net/file/fota.pdf> (30.10.2017).

Tekst w wersji poprawionej wpłynął do redakcji 20 czerwca 2018 r.

Piotr Giziński

The Department of the Medieval History of Poland and of the Auxiliary Sciences of History

The Institute of History

University of Gdańsk

e-mail: piotr_gizinski@wp.pl

The description and the treatment of the collections of archive negatives in the Library of the Academy of Fine Arts in Gdańsk

Abstract: The purpose of the article is to present a method of the treatment of the collection of archive negatives of the State Institution of Higher Education of Visual Arts in Gdańsk by the library of the Academy of Fine Arts in Gdańsk. The article discusses the author's own experience in the work on the photographic material and the relevant problems which were experienced by the library staff. One applied an experimental method in research. The experiences which were collected and described in the article may serve the task of the development of one's own methods and may prompt librarians to engage in the treatment of photographic collections in their libraries. The process of the digitalisation of photographs sparked a great interest of the users of the library. When one initiates the scanning of materials, one may encounter logistic problems (e.g. the setting up of a workroom), financial problems (e.g. the purchase of a scanner and the relevant materials), also the methodology itself may become an obstacle. It is necessary to make a comprehensive inventory of photographs so that eventually they may be rendered accessible to the users of a reading room. This will contribute to the enhancement of the familiarisation with the history of the University and its influence upon the development of art in the

region, and it may also influence the enhancement of the prestige of the scholarly institution. The treatment of a photograph is an interesting and also a difficult task, which requires a great deal of humility, dedication and patience on the part of the researcher.

Keywords: The Academy of Fine Arts in Gdańsk. Czesław Bojarski. Digitalisation. Gdańsk. Library. Negative. Photography/photographs. The State Institution of Higher Education of Visual Arts in Gdańsk. Treatment. Witold Węgrzyn. Józefa Wnukowa